

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malompar érdekének szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja.

Megjelenik
haviaként 3-szor.

Előfizetési ára:
évenként 10 frt. félreve 5 frt.
Hirdetések árszabály szerint.

Szerkesztőiroga és kiadóhely:
BUDAPEST
V. Erzsébet-út 19.

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

Erscheint
monatlich dreimal.

Pränumerationspreis:
ganzjährig fl. 10, halbjährig fl. 5.
Inserate nach Tarif.

Redaktion
und Administration:
BUDAPEST
V., Elisabethplatz 19.

BUDAPEST, 1890. JUNIUS HÓ 20.

BUDAPEST, 20. JUNI 1890.

TARTALOM: A lisztgyártás kérdéséhez, Herzog Lipóttól. — Gabonarakárakról. — Az eszaki-amerikai búza és lisztjei piacáról. — Tarifai ügyek. — Mészaki apróságok. — Kereskedelmek és forgalom. — Külföldi. — Gazdasági hírlapok. — Hírlapok.

INHALT: Zur Frage der Mehltypierung, Leopold Herzog. — Ueber Getreidespeicher. — Der Absatzgebiete von nordamerikanischem Weizen und Mais. — Tariffragen. — Technische Mittheilungen. — Handel und Verkehr. — Vermischtes. — Landwirtschaftliches. — Inserate.

A lisztgyártás kérdéséhez. *)

— Herzog Lipóttól Zágrábban. —

A lapokból arról értesülök, hogy a malomgyeuleset május 31-én tartandó ülésében a lisztgyártás megváltoztatása kérdésében fog határozni.

Engedje meg a t. szerkesztő, hogy a kezbesített indítványt a következőkkel kiegészítem.

Mintfogaz az utóbbi időben lisztgyártókkal sokat érintkeztem, alkalmam volt arról meggyőződni, hogy a magyarországi pékek majdnem kivétel nélkül, minden süteményükhöz a gyártmányok két fajtaját keverik, és pedig 0 és 1. vagy 2 és 3 számokat, stb. Ezeknél tehát a tervezett új typozás nem fog akadályokba ütközni; a kereskedőknek pedig feltétlenül előnyösebb lesz, ha az árak fajlajától-fajlajáig 30 krajczar helyett 50 krajczarral emelkednek, lehetővé lesz az áraknak a közönség irányában való jobb szabályozását is.

Az esztrák múmalomok most is legelőbb 0—7 számra typozoznak a lisztet, tehát csak 8 számmal van, s lisztjüket mégis könnyen eladják. Ha a malomok hasonló typozozást határoznak el, az újonnan szerződés ottani vevőközönségnek csak annyiban ad majd új dolgot, hogy a legjobb lisztet kitalálja, a nekik, hogy a typozás sokfélesége és a sokféle árakoztatás előbb általánosan okozni kellene. Ez a nem kisjelentős könnnyítés azonban a liszt keletét jelentősen elő fogja mozdítani.

A több oldalról kifejezett vélemény, hogy a mostani typozozás a fogyasztási viszonyokból fejlődött, fejedelmén alapul, mert sokkal inkább az új árak rendszerének a következménye, mely mint azt minden szakember tudja, anna körülmény következtében, hogy minden egyes szám most is több számbal van összetéve, a számoknak még jelentékeny szaporítását teszi lehetővé.

Azt is minden szakember tudja, hogy az egyik számat a nyolcszáz utána következőkkel magá a molnar sem tudja számból szemmel megkülönböztetni, s a legjobb

*) Haiké a közegység határozata által jobbra meghaladottnak tekintendő az új felvetett eszmék, mégsem akartuk az alkalmat megvonni tőlük, hogy érdemük szerint nyilvánosságra jussanak, amál kivételre, mint a typozás kérdése úgy látszik még korántsem tekinthető befejezettnek.

Zur Frage der Mehltypierung. *)

— Von Leopold Herzog in Agram. —

Aus den Zeitungen ersehe ich, dass der Müllerverband in einer Sitzung vom 31. Mai über die abzuändernde Mehltypierung schlüssig werden soll. Gestatten Sie mir gefälligst den s. Z. übermittelten Antrag mit Nachfolgendem zu ergänzen.

In letzterer Zeit mit Mehlsconumenten in vielfachem Contacte, hatte ich Gelegenheit mich zu überzeugen, dass alle Bäcker der ungarischen Reichshälfte fast ausnahmslos zu jeder Gebäcksorte 2 Nummern desselben Fabricats mischen, nämlich 0 und 1, oder 2 und 3, usw. Bei diesen wird demnach die geplante neue Typirung keine Schwierigkeiten bieten, Hindernis aber wird dieselbe beim Detailiren umbedingt besser conveniren, wo Sorte zu Sorte mit 50 kr. als mit 30 kr. steigt, eine gerechtere Preisbemessung für das Publicum ermöglicht wird.

Die Kunstmüllern der österreichischen Reichshälfte typiren auch jetzt hiechstens 0—7, somit 8 Nummern, und verkaufen flott ihr Erzeugniss. Eine ähnliche Typirung seitens der ungarischen Müllern wird der neu zu requirierenden dortigen Kunde nur die Aufgabe stellen, den besseren Gehalt des Mehles zu eruihren, ohne die Verschiedenartigkeit der Typirung und deren vielfache Preisabstufungen erst studiren zu müssen; diese nicht zu unterschätzende Erleichterung wird aber den Absatz nur förderlich sein.

Die mehrseits geltende Anschauung, dass die jetzige Typirung aus den Consumverhältnissen sich entwickelt hat, ist ein Irrthum, sie ist vielmehr ein Ergebniss des neueren Maltsystems, welches, wie jedem Fachmann bekannt ist, bei dem Einsatze, dass jedes einzelne Numero auch jetzt aus mehreren Nuanzen zusammengesetzt ist, eine noch vielfachere Vermehrung der Nummern ermöglichen würde.

Nicht minder weiss jeder Fachmann, dass der Müller selbst das eine Numero vom nächstfolgenden mit freim

*) Wieswohl durch die Generalversammlungs-Beschlüsse schon überhört, wollen wir hier vorgebrachten Ideen die ihnen gewiss gebührende Gelegenheit zur Aeusserung nicht vorenthalten, unsweniger, als die Typirungsfrage wohl noch nicht endgültig abgeschlossen worden ist.

szemmel megadott gazdaságnak is bevallja, hogy a tésztában alig van észrevehető különbség.

Az új tírozás a régi kőcsek lebonyolítása vagy új kőcsek létrehozása elé sem górdíthat figyelemreméltó akadályokat, mert a régi kőcsek lebonyolítására szükséges listemennyiséget az átmeneti időszakban még a régi keverés szerint lehet előállítani, vagy pedig az új tírozás szerint, de megfelelően módosított árakon szállítható, — új kőcseket pedig azonnal az új tírozás szerint lehet csinálni.

Ugy látszik, hogy a pékek újabb időben arra a tudatra ébrednek, hogy az angol szokások visszacsélekkel szakítaniok kell: egyelőre néhány nagy város megy a jó példával előre; kívánatos volna azonban, hogy az uralkodó kedvezőbb áramlat a visszacsélek általános megszüntetését s ez által a pékség konszolidálását eredményezze, a mi a finom lisztfogászatnak új alapot teremtené. A tisztelt malomgyesület intervenciója igen átvés hatása lehetne, a közönséget is megóvhatná az egyoldalú túlkapaszkodól, mely czébbel kívánatos volna, hogy az országban divó összes nyelveken írót népszerű rőpiratban ismertesse a visszacsélek az azok megszüntetésének módjait. Ha e rőpiratot az egyesület minden tagja azzal a felszólítással küldené meg a nála vásárló pékeknek, hogy minden helyen egyetlet alkítsanak, annak jó hatása volna.

Ha erre vonatkozó indítványom helyesléssel találkozik, szívesen szorokszek ilyen rőpiratot s tervét nem-sokára beküldöm.*)

Gabonaráktárakról.

I.

A technikai vívmányok, melyek az árúknak szélességgel való elszállítását legegyszerűsítik, a kereskedelem belső manipulációját számára is mindinkább nagyobbodó mértékben értékesítetnek. Így a modern gyakorlati mechanika a különben fáradságos és hosszadalmas rakodási munkálatoknak is megkönnyíti, amennyiben oly eszközök szerkesztéséről gondoskodik, melyeknek alkalmazása mellett képesek vagyunk, a nagy raktárakat aránylag rövid idő alatt megtölteni és kiüríteni. Ha itt az árúk áthelyezéséről általában van csak szó, akkor az itt alkalmazható eszközök speciális jellege elcsik: ha azonban az eszközöktől meg más — az aru természetétől függő — működések követelnek, akkor gyakran ópen a készletek speciális jellege az, ami itt első sorban jön tekintetbe.

Az utóbbi nagy mértékben áll a gabonaráktárak berendezéséről. Bármennyire tekintjük is a gyors megtöltés és kiürítés lehetőségét mint a raktárak életrevalóságának egyik alapkövetekét, mégis ebbeli legideálisabb működések sem elegendie ki bennünket, ha nem volna egyáltalán gondoskodva egyik legfontosabb mozzanatról: a *gabona konzerválásáról*. Ha szívesen elismerjük, hogy az idő pénz, ugy talán mint éppakkora igazságot állíthatjuk, hogy hát — a gabona is pénz.

A gabonának alkalmas rakodási módok által elérhető konzerválását tárgyaló kérdések mindenesetre kiváló jelentőségűek. Már a régiek ismerték a gabona elaktarításnál követelt eljárások egyikét, mely abban állott,

*) Csak szívesen látók.

Szerk.

Auge nicht zu unterscheiden vermag, und auch die scharfsichtigste Hausfrau gewissenhaft den unmerklichen Unterschied im Teige oder im Gebäck zugeben muss.

Die neue Typirung kann auch für die Abwicklung aller Schlüsse, oder für Ertrügnung neuer Schlüsse keines beachtenswerthe Schwierigkeiten bieten, denn das zur Abwicklung erforderliche Quantum kann doch in der Uebergangsperiode auch noch nach alter Mischung erzeugt, oder gemäss Vereinbarung in neuen Typen zu entsprechend modificirten Preisen geliefert werden. Neue Schlüsse könnten aber sofort nach neuer Typirung gemacht werden.

Bei den Bäckern scheint endlich das Bewusstsein platzzugreifen zu haben, dass sie mit den sie ruinirenden Missbräuchen brechen müssen; vorerst haben einige Grossstädte den Anfang gemacht; es sollte aber die vorherrschende günstige Strömung zur möglichen allgemeinen Abstellung derselben, und der damit herbeizuführenden Consolidirung des Bäckerstandes, der dem Consum von Feinmehlen eine festere Grundlage schaffen würde, bestens ausgenützt werden. Ein Eingreifen des löbl. Mühlenverbandes könnte hier von ausserordentlicher Wirkung werden, auch als Schutz für das Publicum gegen einseitige Uebergriffe.

Eine populäre Brochure in allen Landessprachen mit Darstellung der Missbräuche und der Art ihrer Abhilfe, zugeschiedt von den Mitgliedern des Mühlenverbandes an ihre Bäckerkunden mit der Aufforderung, dass sie an jedem Orte einen Verein bilden können, würde von grosser Wirkung sein.

Wenn mein diesfälliger Vorschlag sich Ihrer Billigung erweisen wird, will ich der Ausarbeitung einer solchen Brochure mich unterziehen und den Entwurf in Bände Ihnen unterbreiten.*)

Ueber Getreidespeicher.

I.

Die technischen Errungenschaften, die es ermöglichen, die Güter mit Windeseile fortzuführen, werden auch für die internen Manipulationen im Handel verwerthet. So ist es namentlich die sonst saure und zeitraubende Arbeit des Auf- und Abladens, in welche die moderne praktische Mechanik thätig eingreift, indem sie uns Mittel an die Hand gibt, die uns gestatten, die grossen Speicher schnell zu füllen oder schnell zu entleeren. Handelt es sich hier lediglich um die Dislocirung der Waaren, so erfüllt der specielle Charakter der hiebei in Verwendung tretenden Vorrichtungen; wird jedoch noch eine andere, durch die Natur der Waare bedingte Thätigkeit beansprucht, so ist es öftt eben der specielle Charakter des Mechanismus, der hier in erster Reihe in Betracht zu kommen hat.

Das letztere gilt in hohem Maasse für die Einrichtungen der Getreidespeicher. So sehr wir die Möglichkeit einer raschen Füllung und Entleerung als Grundbedingung für dieselben hinstellen, werden uns selbst die idealsten diesbezüglichen Leistungen nicht befriedigen, wenn hiebei das wichtige Moment der *Conservirung* des Getreides unberücksichtigt geblieben ist. So gerne wir zugeben, dass Zeit Geld ist, kann doch auch nicht bestritten werden, dass Zeit Getreide-Geld ist.

Die Frage der Conservirung von Getreide mittelst geeigneter Methoden der Lagerung ist demnach von hervorragender Bedeutung. Schon früh erkannte man den einen der beiden für die Erhaltung des Kornes einzuschlagenden Wege: gänzliche Verhütung des Luftzutrittes. Das

*) Herzlich willkommen.

Red.

hogy a levegőnek a gabonához való hozzáférhetőségét megakadályozták. Később ezen eljárást teljesen kiszorította az ellenkező módszer, melynek lényege abban áll, hogy a konzerválódnak magvakat a fűves levegővel folytonos érintkezésben tartják. A legújabb időkben azonban sok helyütt — és mondhatni sikerrel — visszatérnek az előbbi módszerhez.

Ha a veremraktárak kezdetleges berendezéseitől eltekintünk, maradnak a *padlás-* és a *silóraktárak* különböző alakjai, melyekből a jelenlegi kereskedelem a gabona könnyű mozgathatóságát annak racionális konzerválásával egyesíteni törekszik.

Padlásraktáraknak nevezzük azon rakodó épületeket, melyek közönséges házak külső mintájára készültek, és többnyire 5—6 emelettel bírnak; középfalak alig van, vagy éppen nincs, úgy hogy ily módon nagy, teremszerű helyiségek keletkeznek. Konzerváló szemek itt egyáltalán levegő tekinthető, amiért is azon kell lenni, hogy ezen padlások lehetőleg sok ablakkal és nyílással legyenek ellátva. Ezáltal ezen lehetőleg világos helyiségekben folytonos légáram éri a gabonarétegeket. A magvakat úgy öntjük fel, hogy azoknak lapos réteget rakisoktat képezzenek, melyek szalakt által vannak egymástól elválasztva.

Ezen raktárak megtöltésére — habár nem egészen kifogástalan minőségben — elevátorok, csigák és szállítószalagok állanak ugyan rendelkezésünkre, de a mechanikai segédesszóközök a kitérésökönél és a lapátolásnál nem kielégítőek, és ha már a gabonának a töleszényilásokhoz való odaszállításánál sem nélkülözhetjük teljesen az emberi segédkezést, ez utóbbira épenséggel rá vagyunk utalva, ha az állapotolás terhes munkája végzendő. A sikeres kísérletek, melyek óta vannak irányozva, hogy ezen raktáraknak lejtős alsótalpjanak, miáltal az egyes emeletek egymás mellett fekvő töleszrékévé valnak, a szerkesztésükkel járó tetemes költségek fejében megadják ugyan a gabonának a rakodásnál kívánatos nagyobb görültleány-séget, de a konzerváló munkálatok nehézségeit ezekkel sem tudjuk leküzdeni.

Azon körülmény, miszerint a padlásraktáraknak megvan az az előnyük, hogy másrésztől azok felvétele is szolgálhatnak, a nagyobb gabonadzilet szempontjából éppen nem mértéktelen. Ha tekintetbe vesszük, anna számos nehézségeit, melyekből a padlásraktáraknál a gabona racionális kezelése jár, és ha arra gondolunk, hogy minden, az üzletet hátráltató tényező befolyása annál erősebb, minél súlyosabban nehezül rák az amerikai konkurrenzia, szinte csodálkozunk lehet a fölött, miként zárkózhattunk el eddig a siló-berendezések előnye előtt, holott az amerikaiakat ezeket már 1846 óta ismerik, becsülik és legkitérjedtebb mértékben alkalmazzák.

Ezen rendszer előnye röviden a következőkben foglalható össze: a termék lehető legteljesebb kihasználása, a gabonának a raktárba való könnyű és egyszerű felvétele és abból való kényelmes kirakodása; világos áttekinthetőség úgy az egyes osztályok, valamint a gabonának különböző nemei fölött és végre a magvaknak könnyű szerrel való konzerválása emberi munkának igénybe vétele nélkül.

Míg a padlás-raktárakban a gabonát több-levecsé vastag vízszintes rétegekben fektetik, addig a siló-raktáraknál teljesen eltérnek ezen elvtől. Ez utóbbiaknál ugyanis az n. n. siló-aknak képezik a tulajdonképeni magtáriákat, melyek az eltakarítandó gabonával tölekesen megtöltetnek. Ezen czézből az épület egyes osztályai nem vízszintes padozatok, hanem függőleges falzsalakok által vannak egymástól elkülönítve; ez utóbbiak képezik egyszerűs mind az említett aknak oldalfalait.

zweite, gegentheilige Mittel, stete Berührung der Körner mit frischer Luft, verdrängt in späterer Zeit die erste Methode vollständig, und erst in neuester Zeit kehrt man häufig — u. zw. mit Erfolg — zu dem erstgenannten Systeme zurück.

Wenn wir von der primitiven Einrichtung der Grubenlagerung absehen, so sind es die verschiedenen Formen der *Boden-* und *Stöpspeicher*, mit denen der gewerptägige Handel die rasche Beweglichkeit des Getreides mit einer rationellen Conservirung desselben zu vereinigen bestrachtet ist.

Mit dem Namen Bodenspeicher bezeichnet man diejenigen Lagerhäuser, die, wie gewöhnliche Gebäude, aus mehreren, meist 5 bis 6 Etagen bestehen, jedoch wenig oder gar nicht durch Zwischenwände getheilt sind, so dass grosse, saalartige Räume entstehen. Als conservirendes Mittel wird bei dieser Lagerungsmethode ausschliesslich die Luft betrachtet, und es werden diese Böden daher möglichst reichlich mit Fenstern und Lücken versehen, so dass die Räume so hell wie möglich gehalten sind, und man im Stande ist, permanent eine Zugluft über die Getreideschicht streichen zu lassen. Man schüttet das Korn so auf, dass es in flache Beete abgetheilt ist, die zwischen sich Gänge frei lassen. Diese Beete müssen um so flacher sein, je feuchter das Getreide ist, und um so öfter müssen sie auch umgeschauelt werden.

Stehen uns auch zur Füllung dieser Speicher — wengleich nicht ganz in wünschenswerther Vollkommenheit — Elevatoren, Schnecken und Transportbänder zur Verfügung, so sind doch die mechanischen Hilfsmittel bei der Entleerung und bei der Umschalfung unzureichend und können wir schon bei der Hinschaffung und Einschüttung des Getreides in bestimmte Schüttlöcher der menschlichen Arbeit nicht ganz entzählen, sind wir bei der lästigen Arbeit des Umschaltens vollends auf dieselbe angewiesen. Die erfolgreichen Versuche, durch entsprechende Neigungen der Böden diese in nebeneinander liegende Trichter zu umwandeln, um auf dieser Weise eine grössere Beweglichkeit des Getreides zu erzielen, helfen uns — trotz der Kostspieligkeit dieser Einrichtung — noch immer nicht über die Conservirungs-Arbeit hinweg.

Der Umstand, dass die Bodenspeicher den Vortheil besitzen, auch für die Aufnahme anderer Waaren benützt werden zu können, kann hier nicht maassgebend sein. In Anbetracht der Schwierigkeiten, welche der Bodenspeicher einer rationellen Manipulation des Getreides entgegensetzt, und welche mit dem Drucke, den die amerikanische Concurrenz auf unsere Produktion ausübt, allmählig fühlbarer werden, muss es uns Wunder nehmen, dass wir uns so lange den Vorzügen der Silo-Einrichtungen zu verschliessen wussten, während die Amerikaner sie seit dem Jahre 1846 kennen, schätzten und in grossartigstem Masse ausführten.

Die Vorzüge dieses Systems lassen sich kurz in die Worte fassen: denkbar vollkommenste Ausnützung des Raumes, leichte und einfache Beschüttung, bequeme Entnahme des Getreides aus dem Speicher, grosse Uebersichtlichkeit über die einzelnen Abtheilungen, bezüglich über die einzelnen Sorten Getreide, und schliesslich Ueberstehen der Frucht ohne Anwendung von Menschenkräften.

Bei den Silospeichern geht man von dem Prinzip, das Getreide auf horizontalen Böden in mehr oder weniger flachen Schichten zu lagern, ganz ab und bewerkstelligt die Aufbewahrung der Frucht in hohen, vollständig ausgefüllten Schächten (Silos). Zu diesem Zwecke wird das betreffende Gebäude nicht mit horizontalen Zwischen-

Ha a gabona nem egészen száraz, annak konzerválását a levegőtől való teljes elválasztás elengedhetetlenül szükséges, hogy az időről-időre friss levegővel érintkezésbe hozzuk egyrészt azért, hogy a nedvesseget elpárolgásait lehetőleg segítsék, másrészt, hogy a külső, száraz levegő a siló-sajt belsejébe, a szemek közti hézagokba hatolhasson. Ezen czélok elérésére két egymástól különböző eljárás szokott alkalmaztatni. Az egyiknél a gabona az egyik szejtől egészen elavoltatatik és egy új, trespájthoz szállítatik; a másik eljárásnál a gabonát nyugodtan ott hagyják aknáiban és egy alulról behatóló erős légáram által szellőztetik.

Az első áthelyezési módszer által teljesen megújult az aknában a levegő: minden egyes szem elveszti az őt körülvevő légburkot és újat öl helyette. A gabonának az aknában való súlyvesztése folytán azonfele erős sürülődés jön létre az egyes szemek közt, miáltal ezek egymást a rajtuk ragadó portól tisztítva, egyszerűen a köztük fészkelő rovarokat elpusztítják. Ha az ilyen folyamatosan átmegy gabonát az áthelyezés alkalmával vagy a malomban való szállításkor egyszerű aspirátornak tesszük ki, mely a szabadba vált port kiszívja, az fogjuk találni, hogy a gabona kineveszt és fajsúlyja, és ezzel együtt minősége lényegesen javult.

A siló-aknák szellőztetésébe élvilág a konzerválásnak egy igen előnyös módszere ugyan, de könnyen ki lehetetlenítve annak, hogy a munka nem sikerül. Előfordulhat ugyanis, hogy a gabonaszop egész hosszúságán végig egyes csatornák képződnek, melyek a levegőt egyszerűen átbotásítják; ezáltal pedig nem volna elérve, ami itt, a földolog, t. i. az, hogy a légáram az egész tömeget minden részében egyenletesen átjárja. Ezen hál elhárítása céljából a siló-akna rendszeren kettős fenéket kap: a felső szoroson át van lyukasztva, hogy a nyílásokon keresztül behatóló levegő ily módon szétszórlózik, és csak ezen osztás után lépjen az aknába.

Ami a siló-raktárak alaprajzának alakját illeti, ez a földologban mindig az illető körülményektől függ; az egyes aknák szokásos alakjai: a négyzetes, a hatszögű és a kerek. — Építkezési anyagul szolgálhat: fa, vas és tégl.

Jutányosság, állandóság és tűzbiztonság tekintetében a *Schäffer-Luther*-féle szabadalom szerint szerkesztett siló-raktárak érdemeinek kiváló figyelmet. A *Schäffer*-féle szabadalom szerint a siló-aknák egymás felé rakott lapos vasgyűrűkkel akként építmek föl, hogy a szomszédos sejték gyűrűhorogjain egymást részben fedik. Ha ily módon az egész sejtőlhozat vasvázlatba kellően össze van állítva, az így keletkezett sejtifalak sarkain levő üregek betonnal töltetnek ki, úgy hogy ezáltal egyrészt ugyanazon sejt gyűrűi, másrészt az egymással kapcsolódó külön sejték közt benső és szilárd összefüggés jön létre. Ezen elrendezés folytán az aknák keresztmetszete hatszögű, mi a teljes terkilasztás szempontjából különösen czélzerű.

Ezen rendszerben egyesítve vannak: a hengeres sejtifalak ellenállási képessége, a hatszögű alak térben való gazdalkodása és a köfalazat tűzbiztonsága.

De nemcsak a siló-falak alakja és szerkezete játszik itt nagy szerepet, hanem az aknák talpa is. Minthogy az akna tartalmának egy meghatározott helyre való elvezetése és az egész sejtnek önműködő kiürülése egyik fő czélunk, azért a talpnak rendszeren megfordított göla-, illetőleg megfordított kúpalakot adnak, melynek csúcsából a gabona kiömlik, mihielyt az itt alkalmazott csapkészülékeket kinyitjuk.

Minthogy az alapzat a siló-raktárnak legkölsége-szebb része, azért annak kiterjedését lehetőleg meg kell

deken versehen, sondern nur durch vertikale Scheidewände der ganzen Höhe des Raumes nach in einzelnen Abtheilungen zerlegt, die dann mit Getreide gefüllt werden.

Sobald das Getreide nicht absolut trocken ist, kann ihm der günzliche Abschluss gegen Luft natürlich kein Mittel zur Conservirung sein, man hat vielmehr nöthig, die Frucht von Zeit zu Zeit mit der Luft in Berührung zu bringen, damit die Feuchtigkeit verdunstet und gleichzeitig frische, trockene Luft in die Zwischenräume zwischen den einzelnen Körnern innerhalb der Silozelle gelangt. Für diese Zwecke existiren zwei ganz gesonderte Methoden. Bei der einen wird das Getreide völlig aus der Zelle entfernt und in eine neue leere Zelle gebracht; bei der anderen bleibt es ruhig in seinem Schachte liegen und wird von unten her von einem starken Windstrom durchblasen.

Durch die erste Methode — das „Umstechen“ — wird die Luft in dem Schachte gänzlich erneuert; jedes Körnchen verliert die Dunsthülle, die es umgibt, um sich mit einer neuen zu bedecken. Durch das Sinken des Getreides im Siloschacht entsteht ferner eine sehr starke Frotrung der Körner untereinander, die zunächst dem Vortheil hat, dass sie alle Lebende zerstört und so die Frucht vom Ungeziefer frei läßt. Diese Frotrung ist aber auch zu gleicher Zeit eine Art Reinigungsprocess, der den auch den Körnern haftenden Staub löst. Wird ein solches Getreide bei der Umlagerung oder bei dem Einfüllen in eine Mühle einem einfachen Aspirator ausgesetzt, der den Staub herausnimmt, so hat sich das Aussehen sowie das specifische Gewicht und damit die Qualität des Kornes erheblich verbessert.

Die Ventilation der Siloschächte ist principiell eine sehr vortheilhafte Methode der Conservirung, jedoch liegt hier die Gefahr des Missglückens sehr nahe. Es kann vorkommen, dass sich in der Getreidesäule der ganzen Länge nach einzelne Canäle bilden, welche die Luft hindurchtreten lassen und so verhindern, dass alles Getreide gleichmässig von dem Luftstrom durchflossen wird. Um dieses vorzubeugen, erhält der Siloschacht in der Regel einen doppelten Boden: der obere Boden ist durch viele Oeffnungen unterbrochen, durch welche die Luft möglichst vertheilt in das Getreide eintritt.

Was die Grundrisform der Silospeicher anbelangt, hängt diese in der Hauptsache von den jeweiligen Verhältnissen ab; die einzelnen Schächte sind quadratisch, sechseckig oder rund. — Für die Herstellung der Zellenwände verwendet man: Holz, Eisen und Mauerwerk.

Hinsichtlich der Tüchtigkeit, Stabilität und Feuer-sicherheit verdienen die nach dem Patente *Schäffer-Luther* construirten Silospeicher eine hohe Beachtung. Das Patent *Schäffer-Luther* erstreckt sich auf die Herstellung von Siloschächten durch Aufeinanderpacken von eisernen flachen Ringen derart, dass zunächst ein solcher Ring, anker für die eine Zelle gelegt wird, den dann ein Anker für die benachbarte Zelle zum Theil überdeckt. Ist so das eiserne Gerippe durch Aufeinanderpacken von Ringen hergestellt, so werden die Wände der Zellen mit Beton ausgegossen, so dass eine innige und feste Verbindung der einzelnen Ringe untereinander entsteht. Die einzelnen Schächte erhalten durch diese Anordnung eine sechseckige Grundrisform.

Dieses System vereinigt in sich die Vorzüge einer cylindrischen Form hinsichtlich der Stabilität und der Raumaussützung der sechseckigen und mit der Feuer-sicherheit von Mauerwerk.

Nicht nur die Gestalt und Herstellungsweise der

szorítani. Ezen okból az aknákat szélszertén vagy oly magasságra helyezik, hogy az átjárat a lejtős talpnak csupán legmagasabb pontjait alatt legyen leletséges, vagy pedig a sejtek alapját általában még mélyebbre helyezik és csak azon sorokat emelik magasabba, melyek alatt az átjárat épen ségél szükséges.

A gabonának előnyös raktározása Amerikának egész gabonafüzletére a legmesszelebb befolyást gyakorolta. Az amerikai siló-raktárak nem egybeket, mint a gabonaforgalomnak girobankjai. Amennyi árut valaki ma belefektet egy chicagói silóba, annyi hasonló minőségű árut vehet ki holnap New-Yorkban egy másik raktárból. Egy hivatalos nyugtában a beszállított árnak mennyiségét és minőségét elismertetik és ez minden további felülvizsgálat nélkül mint értékpapír bármelyik hitelintézetnél fogadhatik el zálogul. Így haladás természetesen csak a gabonamének általános osztályozásának megállapítása és a beszállított árutak bonifikáló hiteles gabonafelügyelők alkalmazása folytán vált lehetségessé.

Hogy mily praktikusán és egyszerűen folyik le a siló-raktárak kezelése és felhasználása Észak-Amerikában arról csak úgy lehet fogalmunk, ha a gabona gyűjtésének és elszállításának processzusát elejétől végig követjük.

A gabonának első összegyűjtése, mindjárt a cséplés után, a legközelebbi vasúti állomásra eszközöltetik. Ott a legegyszerűbb szegéleszközökkel felszerelt, de mindig fölötté praktikusabban működő siló-raktár van fölállítva. Mechanikai készülékek (elevator, szállítószíj) segítségével a verembe öntött gabona fölemellettik, megmérlegeltetik és a siló sejtjeibe öntetik. A sejtek kiürítésénél a gabona újabb magasra emeltetik, újabb megmérlegeltetik és lejtősen álló csöveken keresztül közvetlenül a hajóba vagy a vasúti kocsiába esik. Így siló-raktár működésének lentartására kisebb állomásokon elégséges két ember és egy ló; nagyobb állomásokon a ló helyett gőzgép jön alkalmazásba. Minden esetben azonban csak aránylag eszközök a munkaszemélyzet, melynek teendője csupán abból áll, hogy a készülékekkel megindítsa és a mérlegelés adatait följegyezze.

Igy kerül a gabona vizen vagy szárazföldön a forgalom középpontjához, mely utóbbiak nagyobb része rendszerint tengerparton van. Itt azután ugyanazon raktározási rendszer lényegesen nagyobb mértékekben van alkalmazásban.

A raktárak általában 6—800,000 bushel (21.600—28.800 m³ = körülbelül 16—22 mill. kg.) gabonát képesek befogadni. Ahol hajón keresztül áru átvételéről kell gondoskodni, ott mozgatható kül-elevatorok vannak alkalmazva, melyeket a hajóba lehozsátanak, hogy ennek tartalmát közvetlenül a raktár épületébe emeljék, honnan bel-elevatorok segítségével siló-sejtébe szállítatik. Ezen hajó-elevatorok bántalmos munkaképessége mellett a hajó-

Silowände, sondern auch die Sohle der Schächte spielt eine ganz hervorragende Rolle. Da es die Absicht ist, den Inhalt eines Schachtes auf eine bestimmte Stelle zu führen und die ganze Zelle sich selbstthätig entleeren zu lassen, so gibt man der Sohle geneigentlich die Gestalt einer umgekehrten Pyramide, bezüglich eines umgekehrten Kegels, aus deren Spitze das Getreide abfließt, sobald die hier angebrachten Absperrvorrichtungen geöffnet werden.

Da der Unterbau gewöhnlich der theuerste Bestandtheil eines Silospeichers ist, so muss seine Aussehung eben möglichst eingeschränkt werden. Man stellt deshalb vortheilhaft entweder die Schächte in solche Höhe, dass eine Passage nur unter den höchsten Punkten der geneigten Sohle möglich ist, oder man lässt die Zellen noch weiter hinunterreichen und stellt nur einzelne Reihen, unter denen gerade eine Passage stattfinden soll, etwas höher.

Auf den ganzen Getreidehandel Amerikas hat das System der Getreidelagerung und allerweitergehenden Einfluss gehabt. Ein amerikanischer Silospeicher ist nichts anderes als die Girobank des Getreideverkehrs. So viel Waare wie Jemand heute in Chicago in den Silo legt, soviel Waare gleicher Qualität kann er morgen in New-York aus einem andern Elevator wieder erheben. Ein Warrant verbrieft ihm Qualität und Menge der eingelieferten Waare und gilt ohne Prüfung der Güte als Pfand bei jedem Creditinstitut. Solche Fortschritte waren natürlich nur möglich durch Einführung einer allgemeinen Classification der Getreidesorten und durch Einsetzung von Getreideinspectoren, welche jedesmal die eingelieferte Waare bonificiren.

Wie praktisch und einfach sich die ganze Behandlung mit den Silospeichern in Nord-Amerika vollzieht, beweist das ganze Vorgehen von der Ansammlung des Getreides angefangen bis zu dem letzten Hafentransport.

Die erste Ansammlung des Getreides, gleich nachdem es gedroschen ist, geschieht auf der nächstgelegenen Eisenbahnstation. Dort ist mit einfachsten Hilfsmitteln, doch aber höchst praktisch, ein Silospeicher erbaut. Aus einer Grube wird das eingeschüttete Getreide mittelst einer mechanischen Vorrichtung (Elevator, Becherwerk) gehoben, gewogen und in die Zellen der Silos geschüttet. Beim Entleeren solcher Zellen, hebt der Elevator das Getreide wieder hoch, die Frucht wird abermals gewogen und fällt durch ein schräges Rohr direct in das Schiff oder in den Eisenbahnwagen. Auf kleineren Stationen genügen zum Betriebe dieser Anlage zwei Mann mit einem Pferde: auf grösseren tritt an Stelle des Pferdes eine Dampfmaschine, immer aber ist nur eine an Zahl verschwindend kleine Bedienungsmannschaft nöthig, die nur die Apparate in Bewegung zu setzen und die Abwägung des Getreides zu registriren hat.

So gelangt das Getreide zu Wasser oder zu Lande nach den Hauptammelpunkten des Innern, von denen die grössten an den Binnenseen gelegen sind. Hier findet sich dasselbe Lagerhaltungssystem, aber in wesentlich grösserem Masssstabe ausgeführt.

Die Speicher fassen im Allgemeinen 6—800,000 Bushel (21.600—28.800 ebu = ca 16—22 Mill. Kg.) Wo für Aufnahme des zu Schiff ankommenden Getreides zu sorgen ist, sind bewegliche Ausselevatoren angebracht, welche man ins Schiff hinablässt, um dessen Inhalt direct ins Haus und durch Innen-Elevatoren in die Zellen überzuführen. Die erstaunlichen Leistungen solcher Schiffselevatoren machen es möglich, die Liegezeit der Schiffe und

és a gőzkocsik vesztégeit rendkívüli módon lehet megrövidíteni és így ezen forgalmi eszközök intenzívebb kihasználása válik lehetségessé.

Latjuk ebből, hogy Amerikában a praktikus rakodási rendszer is hozzájárul, hogy nekünk az amerikai gabonával való versenyt megnehezítse. Ebben a tekintetben sokat tanulhatnánk még konkurencseinktől. B.

Az északamerikai buza és tengeri piacai.

— A washingtoni földmívelési hivatal jelentéséből. —

Sokszor kérdezik, hogy hová szállítják az északamerikai gabonát, merre irányul az északamerikai gabonakivitel. Hol vannak az úgynevezett világpiacok. Az utóbbi fiskális év (1888—1889) statisztikai adatai az 1888-ik évi termés kivételét 46,414,129 bushelre teszik Európába és 42,186,616 bushelre buzasziltszben; ebből 78 2/3% Európába, 8 2/3% Kanadába és Mexikóba vándorolt. Ha a kanadai kivittelt figyelembe vesszük, úgy az Európába való kivittelt legalább 83 1/4-ra vagy az összes kivitel ötödötára tehetjük.

A hatodik latot más, mint európai világpiacokra vándorol. Közép- és Dél-Amerikába 7 2/3%-ot, a különböző szigetekre 5 3/4%-ot, Ázsiába, Afrikába és Ausztráliába összesen csak 2 1/4%-ot szállítottak. Három kontinens piacaira s a világ lakosságának majdnem két harmada számára alig 2 millió bushel búzát és lisztet szállítottak tehát. Dakófnak egyetlen egy countyja teljesen fedezhetné felesleggel ezt a szükségletet s mégis mindenki újabb kontinentális piacok szerzésére törekszik, minék következtében az Egyesült-Államokban a buza ára már nagyon hanyatlott.

A buza és buzaszilts kivitelének részletei a következő adatok mutatják:

Országok	Búza	Buzaszilts		Liszt	Összesen
		o/0	o/0		
Európa	43.035.337	26.255.975	48.6	29.6	78.2
Angolország	31.568.536	23.721.048	35.6	26.8	62.4
Franciaország	7.655.176	900	8.6	—	8.6
Belgium	1.835.942	213.377	2.1	0.2	2.3
Európa többi rész.	1.975.683	2.320.650	2.3	2.6	4.9
Észak-Amerika	1.854.235	5.438.795	2.1	6.1	8.2
Közép-Amerika	53.049	736.218	0.1	0.8	0.9
Dél-Amerika	813.821	4.806.752	0.9	5.4	6.3
Ázsia	—	177.498	—	0.2	0.2
Afrika	3.306	45.788	0.6	0.1	0.1
Ausztrália	562.502	168.732	0.6	0.2	0.8
Szigetek	91.679	4.556.858	0.1	5.2	5.3
Összesen	46.414.129	42.186.616	52.4	47.6	100

A tengeri kivitele a június 30-án letelt évben következett volt:

Nagybritanniába	41.096.727 bushel
Franciaországba	6.564.952
Németországba	4.908.481
Belgiumba	4.009.886
Dániába	1.854.709
Németalföldre	1.468.038
Európa egyéb részeibe	436.521
Európába összesen	60.039.314 bushel
Más országokba összesen	9.553.615
Mindössze	69.592.929 bushel

A tengeri kivételre vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a tengerből is majdnem ugyanannyi vándorolt Angolországba mint a buzából, ellenben az Európán kívül lévő országokba aránylag kevesebb tengeri szállítottak mint búzát, t. i. 13 7/4%-ot. Francia-

Eisenbahnwagen ganz ausserordentlich zu kürzen und diese Verkehrsmittel viel intensiver auszunützen.

Wir sehen hieraus, dass auch das Lagersystem in Amerika dazu beiträgt, um uns die Konkurrenz mit amerikanischem Getreide zu erschweren. Wir möchten in dieser Hinsicht von unserem Concurrenten so Manches lernen. B.

Die Absatzgebiete von nordamerikanischem Weizen und Mais.

(Aus dem Berichte des Agriculture-Departments in Washington.)

Sehr oft wird nach den Bestimmungsländern des nordamerikanischen Getreide-Exports gefragt. Wo sind nun die sogenannten Weltmärkte? Die Statistik des letzten Fiscaljahres 1888—1889 bezieht die Ausfuhr der 1888er Ernte auf 46,414,129 Bshls. Weizen und 42,186,616 Bshls. Weizenmehl. Davon gingen 78 2/3% nach Europa, 8 2/3% nach Canada und Mexico. Zieht man die canadische Reexport in Betracht, so beträgt die Ausfuhr nach Europa mindestens 83 1/4%, oder fünf Sechstel der Totalausfuhr.

Das letzte Sechstel geht nach anderen als europäischen Weltmärkten. Nach Central- und Süd-Amerika wurden 7 2/3% nach den verschiedenen Inseln 5 3/4% und nur 2% nach Asien, Afrika und Australien gesendet. Kaum 2 Mill. Bshls. Weizen und Mehl repräsentieren die Märkte von drei Continenten und nahezu zwei Drittel der Bevölkerung der Erde. Ein einziges County von Dakota könnte diesen Bedarf aus seinem Ueberflusse decken und doch strich Alles nach weiterer Eroberung continentaler Märkte, wodurch der Weizenpreis in den Vereinigten Staaten bereits wesentlich herabgedrückt wurde.

Die Details des Weizen- und Weizenmehl-Exportes sind aus nachstehender Tabelle zu ersehen:

Länder	Weizen	Weizenmehl	Weizen		Mehl		Zusammen
			o/0	o/0	o/0	o/0	
Europa	43.035.337	26.255.975	48.6	29.6	78.2		
England	31.568.536	23.721.048	35.6	26.8	62.4		
Frankreich	7.655.176	900	8.6	—	8.6		
Belgien	1.835.942	213.377	2.1	0.2	2.3		
Uebrigens Europa	1.975.683	2.320.650	2.3	2.6	4.9		
Nordamerika	1.854.235	5.438.795	2.1	6.1	8.2		
Central-Amerika	53.049	736.218	0.1	0.8	0.9		
Süd-Amerika	813.821	4.806.752	0.9	5.4	6.3		
Asien	—	177.498	—	0.2	0.2		
Afrika	3.306	45.788	0.6	0.1	0.1		
Australien	562.502	168.732	0.6	0.2	0.8		
Inselgruppen	91.679	4.556.858	0.1	5.2	5.3		
Zusammen	46.414.129	42.186.616	52.4	47.9	100		

Die Ausfuhr von Mais in dem am 30. Juni 1889 abgelaufenen Jahre stellt sich wie folgt:

Nach Grossbritannien	41.096.727 Bshls.
Frankreich	6.564.952
Deutschland	4.608.481
Belgien	4.009.886
Dänemark	1.854.709
Niederlande	1.468.038
dem übrigen Europa	436.521
Nach Europa zusammen	60.039.314 Bshls.
alle anderen Länder	9.553.615
Zusammen	69.592.929 Bshls.

Der Absatz von Mais zeigt, dass ungefähr ein gleiches Quantum wie von Weizen nach England geht, während nach aussereuropäischen Ländern verhältnissmässig weniger Mais als Weizen versandt wurde, nämlich 13 7/4%. Frankreich, Deutschland, Dänemark, Holland und Belgien consumiren wenig, während das Gros nach England geht.

ország, Németország, Dánia, Holland és Belgium kevés, tengeri fogászlanak; legnagyobbat Angolországba vándorol.

Illinoisnak Mc. Lean és Livingston county-jei évönként több tengeri természetnek, mint a mennyi Nyugat-Európa kivételével a világ összes piacátza szállítotat. Minthogy az Egyesült-Államok a világ tengeri természetnek kétfelharmad részét természetik, s kétszeres tóbbit fogyszának, mint a többi országok összesen, nehéző volna a külföldt arra buzdítani, hogy a tengeri nagyobb mértékben használják felismerésül. Sajnálni lehet, hogy a párisi kiállításra tervezett tengeri-kiállítás elmaradt. E kiállítás szemmel láthatóvá tette volna a tengernek kiterjedt használatát, e terménynek mint felismerésnek sokoldalúságát s nagy piacokat szerepezhett volna neki. De sazk kiállítás senkő volna képes a tengernek olyan keletet biztosítani, mely az amerikai piacok szállító-képességének megfelelne.

TARIFA-ÜGYEK.

Szállítási kedvezmények.

Gabona, malda, hűvelgés vetemények, őrlemények, olajvetemény, kopra olajpajcsát: *Magyarország és Romániából, Bajor- és Délnémetország, Lotharingia és Luxemburg, továbbá Franciaország, Svájc és Vorarlberg*, kocsinikt legalább 10,000 kg. kocsiarkományban feladott mennyiség után $\frac{2}{3}$ ft, illetve 4 mark, illetve 5 fcs, visszatérítés után, érvényes 1890 július 1-től 1890. december hó végéig. A visszatérítés a felszólaló félre mint feladóra szóló eredeti feladási venyék elomtatása mellett eszközölték, melyek legkésőbb 3 hónappal a kedvezmény letele után a déli vasút állomásait illetőleg s e. k. sazk, déli vasút igazgatóságához Bécsben, a többi állomások illetőleg a tárgyalt es-riüelhez képest a sazk, osztrák-magyar államvasutisásg igazgatóságához Budapestben benyújtandó. Ezen hirdetményeivel közölt jutalékok teljes jegyzéke az érdekelvt vasúttársaságoknál díj-megnyerés megközelítéskor (V. és K. K. Nr. 706.) Ezen kedvezményt az osztr. államvasut hírdeti, a m. kir. államvasutak, illetve vasút, a győr-sopron-ebenfurti és a kassa-oderberg vasut nevében is!

Liszt és egyéb őrlemények: Adony-Szalócsárd Szeg-zárdra 32 kr. díjtélek (refakcia 5-6 kr.), Báltaszékre 57 kr. díjtélek (refakcia 16-5 kr.), Hidas-Bonyhádra 57 kr. díjtélek (ref. 87 kr.), Morágyra 57 kr. díjtélek (ref. 141 kr.), 100 kg-ikt, visszatérítés után; érvényes 1890. december hó 31-ig. 400 tonna minimumis mennyiség elszállítása esetén, melynek legalább $\frac{1}{2}$ része a nyílt dunai hajozás tartama alatt szállítandó, a szállítási díj kocsi- s fuvarveleveníkt legalább 10,000 kg. súly után fizetendő. A visszatérítés a díjkedvezményt igénybe vevő fél, mint feladó nevére szóló eredeti feladási venyék alapján, melyek legkésőbb 1891. március hó végéig betervezendők, fog eszközölteni. (V. és K. K. Nr. 73. sz. 786.)

Díjszabási változás. A keletnémet-osztrák-magyar vasúti közlekedés díjszabás II. rész 2. füzetélek h. 8. szeptember 1-én a VI. pótlék lép-erlebe, melyben megsekkelt díjtéleket foglaltak *Államvasutakra* a hatvan-levélti viszonylatban: új díjtélekek *gabondra* Bánócz, Homonna, N.-Mihály és Tóke-Teresbeől; új díjtélekek *koprára* Birawa, Brumovo, Gvotkau, Loslau, Lubinitz, Neuberun, Penyiovo, Schellau, Simischach és Schirm német állomásokra; új díjtélekek *koprára* Monor, Hatvan és Nagy-Mihály; új díjtélekek *őres szőlőkre* Monor, Hatvan, Bánócz, Homonna, Nagy-Mihály és Tóke-Teresbeől állomásokra.

MÉSZKAI APRÓSÁGOK.

Az önműködő gabonamérlegek, melyeket a C. Reuther & Reiser cég a Sieg mellett Hellenben szállít, el világon legismertebbek, legmegbízhatóbbak és legelőnyösebbek, el vannak terjesztve az Egyesült-Államokban és Kanadában, a hol nagyon kedvelik, s nincs az a nagy nagytár, nagyobb malom, cementgyár vagy Európaiban, a melynek ilyen mérlege ne volna. A cégnek *Chromos* nevű új mérlege mindenütt terjedt előbbt. Most Észak-Amerikában akarták megmunkosítani, mely célból a cég volt angol képviselője irótt nyílt NewYorkban, hogy a Chromos

Die Counties Mc. Lean and Livingston in Illinois producieren jährlich mehr Mais, als nach den sämtlichen Märkten der Welt, ausser Westeuropa, gesandt würde. Da die Vereinigten Staaten drei Viertel des gesammten Mais der Welt producieren und mehr als zwoimal soviel consumieren als alle anderen Länder zusammen, es ist schwer halten, das Ausland zur ausgedehnten Verwendung von Mais als Nahrungsmittel zu bewegen. Es ist zu bedauern, dass die projectirte Mais-Exposition auf der Pariser Weltausstellung nicht zur Ausführung gelangte. Dieselbe hätte den ausgedehnten Gebrauch des Mais, die ungenehre Vielseitigkeit des Productes als Nahrungs- und Genussmittel ad oculos demonstriren und grosse Absatzgebiete eröfnen können. Aber hunderte von solchen Ausstellungen würden noch immer keinen Absatz herbeiführen, der der Lieferungs-fähigkeit der amerikanischen Märkte entsprechen würde.

TARIFARISCHES.

Frachtbegünstigungen.

Getreide, Malz, Hülsenfrüchte, Malhproducte, Oel-saaten, Kleie, Oelkuchen: von Ungarn und Rumänien, nach *Bayern und Süddeutschland, Lotharingen und Luxemburg, ferner nach Preussisch, Schwyz und Vorarlberg*, per Wagladung pro 10,000 kg. 2 fl. resp. 4 Mark, resp. 5 Francs, im Rückvergütungswege, gültig vom 1. Juli 1890 bis Ende December 1890. Die Rückvergütung geschieht gegen Vorlage der auf den Reclamanten als Aufgeber lautende orig. Aufgaberecuisse, welche spätestens nach 3 Monaten nach Ablauf der Begünstigung und zwar bezüglich der Stationen der Südbahn bei die Direction der k. k. priv. Südbahn in Wien, bezüglich die anderen Stationen je nach dem Verkehrsgebiete zur Direction der priv. österr.-ung. Staatsbahnanst.-Gesellschaft in Budapest, vorzulegen sind. Das vollständige Verzeichniss des hier kundgemachten Zugeständnisses ist bei den hetheligen Verwaltungen kostenfrei erhältlich. (V. és K. K. Nr. 70 Post 706.) Diese Begünstigung wurde durch die priv. österr.-ung. Staatsbahnanst.-Gesellschaft auch im Namen der kön. ung. Staatsbahnen, Südbahn, Raab-Oedenburg-Eleufurter und der Kaschau-Oderberger Eisenbahn publicirt.

Mehl und Malhproducte: von *Adony-Szalócsárd* nach Szegzárd, Frachtsatz 32 kr. (Refactie 5-6 kr.), nach Báltaszék Frachtsatz 57 kr. (Refactie 16-5 kr.), nach Hidas-Bonyhádra Frachtsatz 57 kr. (Refactie 87 kr.), nach Morágy Frachtsatz 57 kr. (Refactie 141 kr.) pro 100 kg. im Rückvergütungswege; gültig bis Ende December 1890, bei Auflieferung eines Minimumquantums von *400 Tonnen*, von welcher Quantität von $\frac{1}{2}$ T. während der offenen Donauschiffahrt verfrachtet werden muss, Frachtzahlung für mindestens 10,000 kg. pro Wagen und Frachtbrief. Die Rückvergütung geschieht gegen Vorlage der auf den Reclamanten als Aufgeber lautende orig. Aufgaberecuisse, welche spätestens bis Ende März 1891 vorzuweisen sind. (V. és K. K. Nr. 73. Post 786.)

Tarifänderung. Zum Heft 2. Th. II. des west-deutscher-ung. Tarifes tritt am 1. September der Nachtrag V. in Kraft, in welchem erm. Sätze für *Mühlensproducte* in der Relation Hatvan-Berlin; neue Frachtsätze für *Getreide* von Bánócz, Homonna, Nagy-Mihály und Tóke-Teresbe; neue Frachtsätze für *Kleie* nach den deutschen Stationen; Birawa, Brumovo, Gvotkau, Loslau, Lubinitz, Neuberun, Penyiovo, Schellau, Limischach und Schirm; neue Frachtsätze für *Kleie* von Monor, Hatvan und Nagy-Mihály; neue Frachtsätze für *őres Szőlő* nach den Stationen Monor, Hatvan, Bánócz, Homonna, Nagy-Mihály und Tóke-Teresbe — aufgenommen wurden.

TECHNISCHE MISCELLEN.

Die selbstthätigen Getreidewagen aus der Heimer Maschinenfabrik der Firma C. Reuther & Reiser in Heppach a. Sieg. sind die weitbekanntesten, zuverlässigsten und vertheilbarsten; sie sind in den Vereinigten Staaten und Canada eingeführt und daselbst sehr beliebt und auch kein grosser Getreide-seiger, sowie grösseres Mühlenwerk, Centrifugab- oder Brauerei-Einrichtung sind ohne eine solche Waage, welche ein Getreide-wagen der Firma *Chromos* genannt, erzählt allwärts einen durchschlagenden Erfolg. Jetzt nun soll der Absatz dieser Waagen in

nevel mérleget az Egyesült-Államokban és Káladában teljesen megfontosban. Ez nagy részben már sikerült is neki, iródiájába mindennap számos tudakozás érkezik sörnyárakból, malomokból, elevátorokból, mert Észak-Amerikában így fölkéletes mérleget még nem készítenek. Kétdélután és Ausztráliában is használatos már Chronos-mérlekek galonra és riza mászlására.

A hájtőszjaki összeállítását a molmokban a legnagyobb gondtal kell hogy bírójuk, hogy az egymáshoz illesztett vagy egymásra rakott szjaki a korongon való futás alatt, gőre ne csuszhasnának, vagy szét ne válhassanak, minek tudvaleg igen kellemetlen következményei szoktak lenni. De nemcsak az a baj! A kötőszjaki a lyukakkal való folytonos mozgás következtében úgy szolván elégnék és elszakadnak, mire azífan sokszor azt szokták mondani, hogy hasznaltalan rossz szjaki voltak azok, azért nem tartottak, hogy az, összekötő szjaki tartósaik legyenek, az minőségükön kívül magától a molnáriól is függ. Minden összekötőszjaki használat előtt ki kell nyujtani, még pedig a következő módon: A falba kámpól csavarunk, a szjaki egyik végén kissé meghajlítjuk, a kámpóba akasztjuk, alóli végére pedig 25—30 fontos súlyt akasztunk, melyet 24 óráig rajta hagyunk. Az összekötő szjaki így módon méterenkint 4—6-cm-rel megyulnak. Az így ki nem nyujtott szjaki természetesen használat alatt nyulnak ki, pl. a hengerezésben, s természetesen, hogy nem tartanak sokáig úgy, a hogy kellene, mert hamar elkopnak, vagyis elégnék. Az új szjaki ugyanis, amint a korong haladnak, folyton ide-oda csuszának, mert kitágulnak. De ha előbb kitágítjuk, ami mint láttuk, nem nehéz dolog, úgy azok a követelmények nem következnek be. Az ilyen szjakkal összeállított hájtőszjaki az összehajlítás helyén kétszer annyit ideig kitaratunk, mint a többiek. Minden molnár tapasztalásból tudja, hogy öreg, már használt összekötőszjaki a hájtőszjaki összekötésére alkalmasabbak, mint az újak, mert jobban összetartják. Miért? Mert az öreg összekötőszjaki a korongon való haladás alatt nem, tágnak ki, tehát nem is csuszak ide-oda. Ha az összekötőszjakiak használat előtt kitágítjuk, 50 százalékkal tartarunk meg a hájtőszjakon, tekintve attól, hogy nem kell mindent újra összehajlítani, hogy mindig pontosan haladj szjakk legyenek. Attól nem kell tartani, hogy az új szjaki a 25 font súlytól elszakadnak, mert szélességüköz képest 2—3-szor akkora súlyt is elbírnak.

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

Lisztforgalom Fiume felé. Az országos magyar malomgyésületben kifejezett abbéli óhaj, hogy a Fiumebe irányuló lisztforgalom számára a lisztszállítási díjtetelei leszállítassanak, termőtalajra talált. Baross kereskedelemügyi miniszter az ügyet behatóan tanulmányozta, s mint értesülünk, a lisztszállítási díjtetelek szállította le a Budapest-fiumei viszonylatban. F. lisztszállítási bizottságára az lesz a közvéleménye, hogy ama lisztszállítványok legnagyobb része, melyek eddig a hosszú duna-elbati úton szállítottak Angolországba, ezennel Fiuménk veszik útjokat.

Tudakozó hivatal. A keletre irányuló kivitelnek fejlődését az a körülmény nevelti meg, hogy kereskedők és iparosaink gyakran olyan czégekkel lépnek a keleten fizeti összekötésbe, kiknek fizetésespeppéről minseknek mindig kölkép informálva. Baross Gábor kereskedelemi miniszter ennek következtében a nem régen szervezett — már rendszer működő — kereskedelmi tudakozó hivatalra (a kereskedelmi muzeumban) a többi közt azt a feladatot is bízta, hogy a keleten levő fizeti viszonyokról és kereskedőiről minden tudakozónak csekély díjért — minden czégre 1 frt és a postaköltségek — lehetőleg részletes és megbízható információt adjon. A közös külügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter megkeresésére készen nyilatkozott

Nordamerika forcirt werden und zwar eröffnete der frühere englische Repräsentant der Firma ein Bureau in New-York, zum Zwecke, die neue Getreidewaage «Chronos» auf den Markt der Vereinigten Staaten und Canada vollständig einzubürgern. Dies ist auch zum grossen Theile bereits gelungen, jeder Tag bringt eine ganze Zahl Anfragen von Brauerei-, Mühlen- und Elevatorbesitzern, da eine solche vollkommene Waage in Nordamerika noch nicht hergestellt wird; auch in Ostindien und Australien sind zur Verwägung von Reis und Getreide Chronoswaagen bereits im Betriebe.

Das Schürren der Treibriemen im Mühlen-Betriebe muss mit grosser Sorgfalt vorgenommen werden, damit die aneinander geschlossenen oder über einander gelegten Riemen bei dem Laufe über die Scheiben nicht sich verziehen oder auseinander ziehen, wodurch ein Schleißenfall mit all seinen Lästigkeiten herbeigeführt wird. Aber das ist es nicht allein! Die Bänderriemen werden sozusagen durch die fortwährende Bewegung in den Läden, während sie über die Scheiben umfänge gehen, verbrannt und zerreißen. Oftmals heisst es dann, die Schürrenriemen taugen aber auch gar nichts! Es liegt dies jedoch an dem Müllers selbst. Vor dem Gebrauch eines neuen Schürrenriemens ist derselbe erst auszulegen und zwar auf folgende einfache Weise. Ein Hacken wird in eine Säule eingeschraubt, der Schürrenriemen oben mit einem kleinen Schlitz zum Anhängen versehen und über den Hacken gestrichelt. An das untere Ende hängt man ein 25 bis 30 Pfund-Gewicht und zwar etwa 24 Stunden lang. Ein Schürrenriemen dehnt sich dadurch auf 1 m Länge um 5—6 cm aus und ist es gerade diese Längung, warum solche Riemen z. B. bei Walzenstühlen die Verbindungs-Stellen nicht lange gerade zu zusammenhalten und sich schnell durch die Scheiben oder zwischen ver-brennen. Die neuen Schürrenriemen rutschen nämlich bei dem Lauf über die Scheiben-Umfänge ununterbrochen hin und her, weil sie sich längen. Werden dagegen solche Riemen erst ausgedehnt, was ja eine leichte Mühe ist, so ist der Verbleibstand hergestellt. Eine solche Schürrenstelle läuft noch einmal so lange unverrückbar zusammen und verschleißt die Riemen nicht. Jeder Müller weiss ja übrigens aus Erfahrung, dass ein alter, d. h. schon einmal gebrauchter Schürrenriemen die Verbindungsstellen besser zusammenhält, als ein neuer. Warum? Weil der Schürrenriemen während seines Laufes über die Scheiben-Umfänge sich nicht längen und somit bewegen konnte. Durch die Ausdehnung der Schürrenriemen vor dem Gebrauch werden bis 50 Proz. solcher Riemen erspart, abgesehen von der Annehmlichkeit, weniger oft zu schürren, was immer genau laufende Riemen zu haben. Durch das Anhängen von 25 Pfund befürchte man keine Reissung der neuen Schürrenriemen, diese halten ein 2—3-mal grösseres Gewicht aus, je nach Breite und Stärke.

HANDEL und VERKEHR.

Mehlverkehr nach Fiume. Die in der Generalversammlung des Ungarischen Landes-Mühlenverbandes geäußerten Wünsche bezüglich der Ermässigung des Mehlfachtsatzes nach Fiume sind auf fruchtbaren Boden gefallen. Handelsminister Baross hat die Angelegenheit eingehender Beachtung gewürdigt und ist, wie wir vernehmen, bereit, den Mehlfachtsatz für die Relation Budapest-Fiume zu ermässigen. Diese Herabsetzung der Fachtrate wird gewiss die Wirkung haben, einen grossen Theil jener Mehlsendungen, der bisher den weiten Weg Donau-Elbe nach England genommen hat, dem ungarischen Hafen zuzuführen.

Informations-Bureau. Die Entwicklung unseres Exports nach dem Orient wird durch den Umstand erschwert, dass unsere Kaufleute und Industriellen oft mit Firmen im Orient in Handelsverbindung treten, über deren Zahlungsfähigkeit sie nicht genügend orientirt sind. Handelsminister Baross hat in Folge dessen dem jüngst errichteten und bereits regelmässig arbeitenden kommerziellen Informationsbureau (im Handelsmuseum) unter Anderem auch die Aufgabe übertragen, über die Kreditwürdigkeit und die Geschäftsverhältnisse der Kaufleute im Orient alle Nachfragenden für eine geringe Gebühr — für je eine Firma 1 fl. und die antulandenen Postospesen — möglichst detaillierte und verlässliche Informationen zu geben. Das zentralische Ministerium des

arra, hogy a tudakozó hivatalt támogatni fogja. Ennek következtében valamennyi konzulátust körülvevően utasította, hogy a tudakozó hivatal megkereséseire minél gyorsabban és minél kimerítőbben válaszoljanak, s hogy semmit se mulasztanak el, a mi ezen állami intézmény előmozdítására alkalmas. A tudakozó hivatal szolgáltatásait máris sok kereskedő és iparos vette igénybe. Végül még az említjük meg, hogy a tudakozó hivatalban számos bel- és külföldi kereskedelmi szaklap áll a közönség rendelkezésére s a hivatal szaknyelvtára is folyton gyarapodik.

Gabona- és magvásár Bécsben. A bécsi nemzetközi gabonavásár bizottság tavaly augusztus 25-én tartott ülésén van den Wyngaert Józsefnek, a német molnárok berlini egyesülete elnökének következő határozati javaslatát emelte egyhangúlag határozattá: A nemzetközi gabona- és magvásár megtartása felőlénél kívánatos, legalkalmasab helyül Bécs városát jelöljék ki azzal a feltétellel, hogy azok az okok, melyek miatt sokan ez éven távolmaradtak, megszűnjen; a vásár vezetésére a bécsi gabona- és lisztüzede elnöknek kezei alá is kerüljen van az azért kerültől, hogy a vezetést továbbra is vállalja el, és 1890-iki évi Vásár megtartására vonatkozó elhatározását a nemzetközi bizottság fenntartja magának s kéri a bécsi gabona- és lisztüzede, hogy a bizottság tanácsát követni a jövő évi májusban térje ki. E határozat alapján a bécsi gabona- és lisztüzede elnöke a napokban a magvásári bizottság minden tagját levélben szólította fel, hogy nyilatkozzon, kívánja-e, hogy a 18-ik nemzetközi gabona- és magvásár ez éven megtartsák-e Bécsben, s egyuttal utalt arra, hogy a bécsi erdő- és mezőgazdasági kiállítás alkalmából a magvásárt sokan fogják látogatni.

Nemzetközi kereskedelmi választott bíróság létesítése határozottat el Párisban az összes kereskedelmi kamara kezdeményezése folytán, az ottani ízsász íleglen kereskedelmi kamarák által oly czéllal, hogy kereskedelmi természetű peres kérdésekben ítéljen. A választott bíróság alapszabályait egy külön bizottság dolgozta ki mely az orosz kereskedelmi kamara elnöke alatt az olasz, angol, spanyol és osztrák-magyar kereskedelmi kamarák képviselőitől állott. A választott bíróság a perkedésekben gyorsan és idején fog dönteni, s mint-hogy a perkedő feleknek jegyzőkönyvet kell majd aláírni, ugy e bíróság ítélélei a francia eljárás befejezése után az illető országokban is végrehajthatók, tehát reális alapjuk és értékük lesz. A felek magok választhatják a bíróságot ahól a névsorból, melyet e czéllal a kereskedelmi kamarák összeállítottak. A választás az illető bírák nemzetiségére való tekintet nélkül történhetik.

A belga molnárok syndikátusa kérvényt Intézet a parlamenthez, hogy minden 100 kilogramm idegen búzára 2½ frank vónat vessen. Eről az ügyről egy antwerpeni tudósításban a többi közt ezt lehet olvasni: A molnárok még soká sem panszokdoltak annyira az idegen liszt behozatala miatt mint most, különösen Franciaországból érkezék sok liszt, a hol a kvótái visszatérésekre vezelő prammionokhoz részesül. A kvótái molnároknak meg van engedve, hogy idegen búzát 16 frank a 100 kilónként 6 frankot tévő yámnak elfejezése mellett importálhatnak, de kötelesek a búzát három hónap alatt megőrölni és a lisztet exportálni. 166 kilogramm importált búza után a francia molnár 100 kilogramm lisztet tartozék exportálni, 69 százaléket termelési pótlék mellett. Világos tehát, hogy 66 kg. árú a molnár kezében marad, melyért nem fizetett vámot, mint-hogy a 166 kg. lisztnek időleges elhelyezése szintén fel van mentve a vám alól. Ezért 66 kilogramm, mint-hogy a vón 100 kg. árú a frankra a rug, minden 100 kilogramm lisztre 33 frank nyereség esik, a mi tekintélyes összeg s a belga molnárok mindenesetre hátrányban vannak vele.

A gabonakereskedelemlenke Oroszországban nehéző vásárral kell most kizdeni. A búzából az utóbbi éveken nagy tömegeket szállítottak Odesszán és Varson át külföldre, de most a kereslet nagyban csökkent. A két város el van halmozva estelekkel, s a kínálat oly sűrűs, hogy az árak minimumra csökkentek. Elisabethgradban pl. a molnárók 1 pud búzátért 1 pud = 40

Autsern hat auf Ersuchen des Handelsministers sich bereit erklärt, das Informationsbureau zu unterstützen. Sämtliche Konsulate werden in einem Bundesreiben angehalten, die Angaben des Informationsbureaus je schleuniger und je ausführlicher anzustellen und nichts zu verabsäumen, was die Ziele dieser staatlichen Institution zu fördern geeignet ist. Viele Industrielle und Kaufleute haben die Dienste des Informationsbureaus bereits in Anspruch genommen. Schliesslich erwähnen wir noch, dass im Informationsbureau zahlreiche in- und ausländische kommerzielle Fachblätter dem Publikum zur Verfügung stehen und auch die Fachbibliothek des Bureaus an Umfang gewinnt.

Getreide- und Saatmarkt in Wien. Die Mitglieder der internationalen Saatmarkt-Commission haben in ihrer Sitzung vom 25. August v. J. einstimmig folgende von Herrn Joseph van den Wyngaert, Vorsitzenden des Verbandes deutscher Müller in Berlin beantragte Resolution zum Beschlusse erhoben: »Die Abhaltung eines internationalen Getreide- und Saatmarktes, die unbedingt geboten ist, als den geeignetsten Platz hierzu erklären wir die Stadt Wien unter der Voraussetzung, dass die Gründe, welche diesmal das Fernbleiben vieler Theilnehmer verursacht haben, schwänden; die Führung des Marktes ist in den Händen des Vorstandes der Wiener Frucht- und Mehlbörse wald gewahrt und bitten wir denselben, diese Führung noch weiter übernehmen zu wollen; die Beschlussfassung, betreffend die Abhaltung des Marktes im Jahre 1890, behält sich die internationale Commission vor, und wird die Wiener Frucht- und Mehlbörse gebeten, das Votum der Mitglieder derselben im Monate Mai des nächsten Jahres einzuholen.« Auf Grund dieses Beschlusses hat nun der Vorstand der Wiener Frucht- und Mehlbörse in den jüngsten Tagen an die einzelnen Mitglieder der Saatmarkt-Commission das schriftliche Ersuchen gestellt, ihr Votum darüber abzugeben, ob der 18. internationale Getreide- und Saatmarkt heuer in Wien abzuhalten sei und hierbei darauf hinzuweisen, dass mit Rücksicht auf die gegenwärtig hier stauende land- und forstwirtschaftliche Lage die Abhaltung des Marktes ein reger Besuch zu gewärtigen wäre.

Die Creirung eines internationalen Handels-Schiedsgerichtes in Paris wurde über Initiative der italienischen Handelskammer seitens sämtlicher in der Schweiz bestehenden fremdländischer Handelskammern für Streitsachen commerceller Natur beschlossen. Eine Commission, bestehend aus Delegirten der italienischen, grossbritannienischen, spanischen und österreichisch-ungarischen Handelskammern trat unter dem Vorsitz des Präsidenten der italienischen Handelskammer zusammen und arbeitete das Statut des Schiedsgerichtes aus. Dieses wird die vorkommenden Streitfälle in kürzester Frist und kostenfrei beizulegen, eventuell zu entscheiden haben, und da von der Streittheile die Unterzeichnung eines Compromisses gefordert werden wird, so wurden die Urtheile dieses Tribunals in oben genannten Ländern nach Durchführung der inländischen Procedure exequatur sein und somit einen realen Werth besitzen. Die Wahl des Schiedsrichters-Zollengiums wird den Parteien freigestellt sein und werden sie aus der von den genannten Handelskammern festzustellenden Liste ihre Auswahl treffen können, ohne Rücksicht auf die Nationalität dieser Richter.

Das Syndicat der belgischen Müller hat bei dem belgischen Parlamente eine Bittschrift um einen Zoll von Fres 2½ für je 100 kg fremdes Weizenmehl eingereicht. Ueber dies Angelegenheit verbreitet sich ein Antwerpen Bericht wie folgt: Die Müller klagen mehr als je über die Einfuhr fremder Mehl, besonders aus Frankreich, wegen einer zu Missbräuchen führenden Ausfuhrvergebung, die dieses Land der Mehlaustraher eingetrüben hat. Dem französischen Müller ist gestattet, fremdes Weizenmehl zeitweiser Befreiung von Fres 5 Zoll auf 100 kg, einzuführen, unter der Verpflichtung, die Körner innerhalb dreier Monate zu Mehl zu verarbeiten und dasselbe auszuführen. Auf 166 kg. eingeführtes Weizen kann und muss der französische Müller ein Kilogramm Mehl ausführen bei einem Ansehtenutzsatz von 60 Prozent. Es ist somit augenscheinlich, dass 66 kg. Waare in den Händen des Müllers verbleiben, auf die er keinen Zoll bezahlen, da ja die zeitweise Hinterlegung von 166 kg Mehl entlastet ist. Daher gewinn 66 kg. bei einem Zoll von Fres 5 auf 100 kg. einen Gewinn auf 100 kg. Mehl Fres. 33, was je ein ganz annehmbarer Betrag ist, gegen den die belgischen Müller im Nachtheil sind.

Der Mehlhandel in Russland hat gegenwärtig eine schwere Crisis durchzumachen. Die Nachrichten über Mehl, das in den letzten Jahren in grossen Massen über Odessa und Warschau exportirt wurde, hat bedeutend abgenommen. Die genannten beiden Städte sind mit Vorräthen überfüllt, und das Angebot ist so drängend, dass die Preise auf ein Minimum gesunken sind. In Elisabethgrad beispielsweise zahlen die Müller

a búzavál-bevetelt terület 4¹/₂,-kal kisebb a tavalyinál és 2¹/₂,-kal nagyobb az átlagnál, a termés eredménye pedig a vetések pompás állása következtében majdnem 18¹/₂,-kal jobbnak ígérkezik. A penszahi jelentés szerint a vetések állása a szárazság miatt kedvezőtlen. A nevezett terület 10, az országos termés pedig 21 százalékkal kisebb a tavalyinál. Csak a mesterségesen öntözött földek adnak a mérsékelt közép-szárúságnál valamivel jobb termést. Az északnyugati tartományokban egyes kisebb területek szorították a buzatermesztést, de a termés a legelőb videnek jó s az eredmény a tavalyi mintegy 18,000 tonnával multhajta felül.

Az aratási-kielátások az északamerikai Egye-süll-Államokban a washingtoni földművelési hivatal közlése szerint, a végleges eredményről fesszenossanítva következők voltak:

Búza állás	ápr. 1.	jún. 1.	okt. 1.	Aratási eredmény.
1890	81	80	78.1	—
1889	94	96	93	89.4
1888	82.2	79.1	79.3	75.6

Az ősi búzavál bevettelt összes terület volt:

Év	Terület acre	Termés bushel
1890	23,150,000	265,000,000 (becsült)
1889	25,382,768	332,213,000
1888	23,953,800	277,552,000

Tavaszi búzabúza:

Junius	Julius	Szept.	Terület	Termés
1890	91.2	—	13,225,000	174,000,000 (becsült)
1889	95	83	83.9	12,741,091
1888	92.8	95.9	77.3	13,384,487

Az összes terület tehát a vetések jelenlegi állása szerint 439 millió bushel becsülék az 1889-ik évi 490,56 bushel és az 1888-ik évi 415,868 bushel ellenében. Az ősi búzavál az idén bevettelt 23,150 millió acre földből 2,750 acre-t újra fel kellett számlálni; a felszántott területeiből 1,5 millió acre-ra tavaszi búzát vetettek, tehát majdnem ugyanannyit mint 1888-ban, 1885-ben az ősi búzavál bevettelt terület 4,2 millió acrevel kibővült a kősi fagyok miatt. Az idei 439 millió bushel csak egy fog beülni, ha a vetések mostani állapotban hátrányos változás nem áll be; amit a tavaszi búzát illetően nem lehet biztosan remélni. E buza különben 1888-ban 11 és 1888-ban 15¹/₂,-kal állt rosszabbul. A tavaszi buza tehát aligha fog 160 millió bushelnél (mely 174 millióra van becsült) többet adni. Egy különben igen meghízható forrás (a Cincinnati Price Current) az egész termést általában csak 413 millió bushelre becsüli. Ha 425 millió bushelre teszzük, úgy a kivételre csak 60 millió bushel maradna, hisz még 20 millió bushel az 1880-ik évi termésből járul. Az egész kivétel e szerint 12 hónapban, junius 30-ig, 110 milliót tenne, míg szemlegelt en tavaly 120 millió körüli többletet számították ki.

Saatenstandsbericht, dass die unter Weizenanbau stehende Boden-are 4¹/₂ unter dem des Vorjahres und 2¹/₂ über dem Durchschnitt ist, und dass der Ertrag eine Vermehrung um beinahe 18¹/₂ in Folge des besseren Standes vorzuzieh. Der Penszaha-Bericht sagt, dass die Ernte wegen mangelnden Regens ungenügend ist. Der bestellte Bodenraum ist 10¹/₂ und der Durchschnittsertrag 21¹/₂ unter dem des Vorjahres. Nur die unter Bewässerung stehenden Felder haben einen Ertrag von mäßigem Durchschnitt, ergeben in den nordwestlichen Provinzen eine starke Abnahme des unter Bestellung befindlichen Bodenraumes zu verzeichnen; in diesen ist in den meisten Bezirken die Ernte gut und der Ertrag dürfte den des Vorjahres um nahe an 18,000 i übersteigen.

Die Ernte-Aussichten in den Verein. Staaten
Nordamerikas stellen sich nach den Berichten des Signalamtes in Washington, verglichen mit den schliesslichen Ergebnissen, wie folgt:

Weizen-Ernte-act am 1. April	1. Mai	1. Juni	1. Juli	Ernte-Ergebnisse
1890	81	80	78.1	—
1889	94	96	93	89.4
1888	82.2	79.1	79.3	75.6

Die Anbaufläche mit dem Gesamt-Ertrag in Winterweizen-
brot:

Erntejahr	Fläche in Acres	Ertrag in Bushels
1890	23,150,000	265,000,000 (geschätzt)
1889	25,382,768	332,213,000
1888	23,953,800	277,552,000

Im Sommerweizen:	Fläche	Ertrag
1890	91.2	13,225,000
1889	95	83
1888	92.8	95.9

Die gesammte Ernte wird also nach dem jetzigen Stande der Weizenansaat auf 439 Mill. Bshls. geschätzt, gegen 490,56 Mill. Bshls. 1889 und 415,868 Mill. Bshls. 1888. Von den heuer mit Winterweizen bebauten 23,150 Mill. Acres mussten 2,750 Mill. ausgegült werden. Von letzteren sind 1,5 Mill. Acres mit Sommerweizen bestellt worden, ungefähr die gleiche Fläche wie 1888. 1888 verringerte sich die Winterweizenfläche um 4,2 Mill. Acres in Folge später Preise. — Die Schätzung des heurigen Ertrages von 439 Mill. Bshls. Weizen setzt voraus, dass der gegenwärtige Stand keine Verringerung erfährt, was für den Sommerweizen schwerlich zutreffen wird. Derselbe stellt sich um 4,2 Mill. Bshls. Zeit 1889 um 11 und 1888 um 15¹/₂ schlechter. Die Ernte in Sommerweizen wird also kaum 169 Mill. (jetzt 174 Mill. geschätzt) Bshls. übersteigen. Eine sonst sehr zuverlässige Quelle (Cincinnati Price Current) schätzt den gesammten Ertrag überhaupt auf nur 413 Mill. Bshls. Werden 425 Mill. Bshls. angenommen, so bleiben für die Ausfuhr 60 Mill. Bshls. verfügbar, zu denen noch 20 Mill. von der 1889er Ernte treten würden. Die gesammte Ausfuhr betrüge dann in den 12 Monaten, endend mit 30. Juni, 110 Mill., während im letzten September ein Exportüberschuss von 120 Mill. Bshls. herausgerechnet worden war.

BRÜDER BERGER

Jutewaren- u. Säckefabriks-Niederlage

Budapest, V., Árpád-utca Nr. 12.

Telegramm-Adresse: Sigber, Budapest.

Empfehlen ihr reichsortiertes Lager in Mühl-, Kleie- und Getreide-Säcken, Manipulations-Säcken aus prima Doppel-segel und Zeltzerzwilch, Decktüchern, natur und imprägnirt.

Jute- und Hanfpfandern etc.

Pompteste, solid este u. billigste Bedienung.

Magyarország egy nagyobb városában létező kőesmalom szá-mára szakmájában ügyes

MOLNÁR

keresetik, a ki eddiggyé mőkédéséről jó bizonyítványokat mutat-hat fel.

Ájánlatok e czim alá intézendők: Mosse Rudolf Wien, I. Sei-erstätte 2. sub: N. 325.

Erste oest.-ung. Fabrik für elektrische Beleuchtung u. Kraftübertragung

B. EGGER & Co

Budapest, VII. Huszár-gasse 7. — Wien, V. Griesgasse 36.

Elektr. Beleuchtungs-Installation. Glühlampen. — Beleuchtungskörper. Telefon-Einrichtungen.

Ausschl. Fabricationsrecht der

„Berliner Universal Transmitter“
Feuertelegraph. Wächtercontrolle. Haus-telegraph. Projekte und Kostenvoranschläge prompt und gratis.

INSERATE

Magyar Molnár Ungarischer Müller
werden aufgenommen in der Administration
Budapest V. ker., Erzsébet-ter 19. szám,
wo auch die näheren Bedingungen bekannt gegeben werden.

GANZ & COMP.

Vasöntöde és gépgyár részv.-társaság
Budapesten és Leobersdorfban Bécs mellett

ajánlja
hengersizékeit, hámozó- és egyéb malom-
gépeit;

turbinákat;

villamos világítást és erőátvitelt;

vasuti-kocsikat és vasuti-felszereléseket;

mindennemű kemény öntvénygyártmányait;
gép- és öntött-munkáit.

Eisengießerei u. Maschinen-Fabrik Act.-Ges.
Budapest u. Leobersdorf bei Wien

empfehlen ihre
Walzenstühle, Schäl- und sonstigen Mülerei-
Maschinen;

Turbinen;

Elektrische Beleuchtung und Kraftüber-
tragung;

Eisenbahn-Waggonen und Eisenbahn-Ausrüs-
tungen;

Hartgussfabrikate aller Art;
Maschinen- und Guss-Arbeiten.

Magy. kir. szab.

bőr- és gép-szij-gyár

SCHMITT ADOLF ÉS TÁRSA

Budapest, Nagy-Bossány, Bécs, München

ajánljának saját gyártmányú leg-
jobbakkal elismert

gép-szijakat

csak elsőrendű bőrből készült egy-
szerű, kettős és hármasszerű,
mindennemű kő- és varrószij-
jakat, valamint croupon- és tímós
bőröket. Mindig nagy választék-
ban, készletben.

Szij-csavarok. * Szij-szegesek.

Gyár:

Budapest, Kerepesi-ut 64.

Raktár:

Zrínyi-utca 4. szám.

Kön. ung. priv.

Leder-u. Maschinen-Riemenfabrik

ADOLF SCHMITT & Co.

Budapest, Nagy-Bossány, Wien, München

empfehlen ihre selbsterzeugten,
für die besten anerkannten

Lederriemen

sow aus prima Kernleder von ein-
facher, zweifacher und dreifacher
Stärke, alle Arten von Bind- und
Nähriemen, Croupon- und Alau-
nhüte. Stets grosses Lager vor-
rätig.

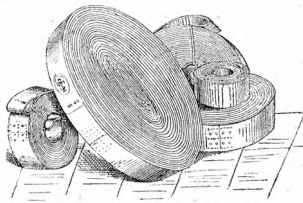
Riemenshra ben. * Riemennieten.

Fabrik:

Budapest, Kerepesi-ut 64.

Niederlage:

Zrínyi-utca 4. szám.

Bécsi gazdasági és erdészeti kiállítás.

A malom-érdekeltég min- den szakmájának.

Szerbiai kovarez-malomköveink, melyek a legnagyobb és
legelőkelőbb magyar malomtelepeken és számos bel- és külföldi
csemént- és csontlisztgyárban már a legnagyobb elismer-
tetésben részesülnek, nagy számban és a különböző
örlési czélok számára a

mezőgazdasági kiállítás IX. csoportjában

a Ganz-féle malomberendezéssel szemben a t. érdekelték által
megtekintethők, mi végül van szerencsénk a t. érdekeltéket
malomköveink betárol megvizsgálására tisztelettel meghívni.

Matomkő-bányatelep és szerbiai
kovarez matomkő-gyár Újidek.

PATENTE erwirken in allen
Staaten
LUDWIG v. BENEDEK & Co.

Patent-Bureau BUDAPEST, Museum-körút Nr. 10.

Mittelst Circular-Erlasses Z. 23324/86 des k. u. ung. Handels-
ministeriums dem Vertrauen der Erfinder empfohlen.

Jährlich über 500 Patent-Erwirkungen.

Dampfkessel-Speisewasser-Reiniger

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

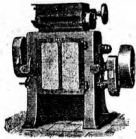
Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

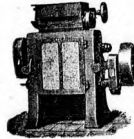
Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

Einfaclter und sicherer Apparat zur Verhütung
der Kesselstein- und Schlammbildung der Dampfkessel-
Schönung des Kessels, Reparaturen im Brennstoffmaterial, Weg-
fall der Kosten für das Ausklopfen, erhöhte Betriebssicher-
heit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in
Österreich-Ungarn, seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgeführt.
Unzert reicherer Patent-Wasserstandanzeiger.

G. DAVERIO

ZÜRICH (SCHWEIZ).

MALOMÉPÍTÉSI TELEP
kettős-, hármás- és négyes hengerszékek
gabonatisztításra szolgáló gépek
szita gépek, dara- és dereztisztító gépek
stb. stb.

Diszokmány a nemzetközi malomiparkállításokon:
Párisban 1855, Augsburgban 1886, Milanóban 1887.

Legnagyobb kitüntetések a nemzetközi kiállításokon:
Párisban 1878, Sidneyben 1879, Melbourne 1881,
Zürichben 1883, Odessában 1884, Párisban 1886,
Barcelonaiban 1888, Párisban 1889.

BIZONYÍTVÁNY:

Budapest, 1889. december 18.

Daverio G. úrnak, Zürich.

... Feltehetően 13-án kelt h. sorai folytán örömdíjra
szolgál kijelenthetni, hogy az Ön által szállított hengerszékek
működésével minden tekintetben a legkétségetesen meg va-
gyok elégedve.
Haggenmacher Henrik.

MÜHLENBAU-ANSTALT

Zwei-, Drei- und Vierwalzenstühlen
Maschinen für Getreideputzereien
Sichtmaschinen, Gries- u. Dunstputzmaschinen
etc. etc.

Ehrendiplom auf den internat. Müllerei-Ausstellungen in:
Paris 1855, Augsburg 1886, Mailand 1887.

Höchste Auszeichnungen auf den internat. Ausstellungen in:
Paris 1878, Sidney 1879, Melbourne 1881, Zürich
1883, Odessa 1884, Paris 1886, Barcelona 1888,
Paris 1889.

A T T E S T :

Budapest, 18. Dezember 1889.

Herrn G. Daverio, Zürich.

... Zufolge Ihrer werthen Zuschrift vom 13. d. m. nach
es mir Vergnügen Ihnen mittheilen zu können, dass ich mit
den Leistungen Ihres *Walzenstuhles* in jeder Beziehung auf
das Beste zufrieden bin.
Gez. Heiner Haggenmacher.

Fr. Wegmann's

Porcellan-Walzenstühle

Mehr als
15.000
im
Betriebe

Original-Construction.

unentbehrlich zum **Ausmahlen** u. **Auflösen**
der Gries, liefert die unten genannte Niederlage
der Fr. Wegmann'schen Müllerei-Maschinen mit Walzen nachste-
hender Dimensionen:

- I. Kleiner Porcellanwalzenstuhl mit 2 Walzen 330^{mm} lang 20^{mm} Diam.
- II. Porcellanwalzenstuhl »Victoria«, Normal-Modell mit 2 Walzen 400^{mm} lang 350^{mm} Diam.
- III. Porcellanwalzenstuhl »Victoria«, grosses Modell mit 2 Walzen 600^{mm} lang 300^{mm} Diam.
- IV. Kleiner Doppelstuhl mit 4 Walzen 410^{mm} lang 230^{mm} Diam.
- V. »Victoria« Doppelstuhl » 4 » 400 » 350 »
- VI. Grosser Extra-Doppelstuhl » 4 » 600 » 300 »
- VII. Porcellanwalzenstuhl »Victoria«. Compoundriemenbetrieb mit 2 Walzen 400^{mm} lang 350^{mm} Diam.
- Porcellanwalzenstuhl »Victoria«, Compoundriemenbetrieb mit 2 Walzen 600^{mm} lang 300^{mm} Diam.
- Porcellanwalzenstuhl »Victoria«, extra grosses Modell mit 2 Walzen 600^{mm} lang 350^{mm} Diam.
- Porcellanwalzenstuhl »Hercules«, mit 2 Walzen 1000^{mm} lang 350^{mm} D.
- Porcellanwalzen-Doppelstuhl, grösstes Modell mit 4 Walzen 600^{mm} lang 350^{mm} Diam.

Zur gefälligen Beachtung! Die Wegmann'schen Porcellan-Walzen-
stuhlungen werden mit dem von Fr. Wegmann erfundenen **Dreiradsystem**
betrieben, wodurch es möglich ist, den Räderreigriff für jeden durch Abblättern
und Abdrehen verminderten Walzendurchmesser genau auf den Theilkreis
einzustellen. Diese für den ruhigen Gang und die längere Dauer der Mahl-
fähigkeit höchst wichtige Einrichtung kann auch an Stuhlungen älterer Con-
struction angebracht werden. Es sind stets solche complete Garanterten auf
Lager und werden billigst geliefert.

Jos. Denk

Wien II., Taborsstrasse 7.

